

İÇİNDEKİLER (Okumak istediğiniz yazının üzerine tıklayın.)

[bülten Yazı Ailesinden](#)

Toplantılar

[Karaelmas 2009: Medya ve Kültür](#)

[Medya ve Kültür Sempozyumu](#)

[Kars ve Çevresinde Rus Yönetimi Dönemi](#)

[Türkiye'de ve Dünyada Çingenerler](#)

Kitap Tanıtımları/ Yorumları

[Çingenerler Kimdir?](#)

[Kültürü Çözümleme Önceliği](#)

[bülten Hakkında](#)

***bülten* Yazı Ailesinden**

bülten'in 31. sayısıyla karşınızdayız.

Bu sayının en önemli haberi, Kültür Araştırmaları Derneği'nin iki yılda bir düzenlemeyi gelenekselleştirmiş olduğu sempozyumu, Temmuz 2009'da Zonguldak'ta düzenleyeceği haberi. Derneğin Zonguldak Karaelmas Üniversitesi'yle ortaklaşa düzenleyeceği “Karaelmas 2009: Medya ve Kültür” başlıklı beşinci kültür araştırmaları sempozyumu, 2-4 Temmuz 2009 günleri yer alacak. Dolayısıyla ilk yazı sempozyumun bildiri çağrısı. Bildiri çağrısından sonra, sempozyumun organizatörü, Yönetim Kurulu üyesi (Marmara Üniversitesi'nden) Nurçay Türkoğlu'nun sempozyumu tanıtan yazısı bulunuyor.

bülten'in bir önceki sayısının yayımlanışından beri derneğin Kabataş ofisinde iki toplantı daha gerçekteşti. Biri, dernek Genel Sekreteri (Aydın Üniversitesi'nden) Bürkan Serbest'in “Kars ve Çevresi'nde Rus Yönetimi Dönemi” başlıklı konuşmasıydı. Bu konuşmanın anahtarlarını aktaran bir yazı bulunuyor. Arkasından bir sonraki, derneğin Danışma Kurulu üyesi (Süleyman Demirel Üniversitesi'nden) Suat Kolukırık'ın yaptığı, “Türkiye'de ve Dünyada Çingenerler” başlıklı konuşma hakkında kısa bir yazı yer alıyor.

Kitap yorumları bölümünde ele alınan ilk kitap, Kolukırık'ın yayına hazırladığı *Yeryüzünün Yabancıları Çingenerler* adlı derleme. (Aix-Marseille I Üniversitesi'nden) A. Teyfur Erdoğan'ın kaleminden çıkan yazıyı, (Marmara Üniversitesi'nden) Mukadder Çakır Aydın'ın Armand Mattelart ile Érik Neveu'nun Türkçe'ye *Kültürel İncelemelere Giriş* olarak yayımlanmış olan yapıtlarının yorumu izliyor.

İÇİNDEKİLER

Karaelmas 2009: Medya ve Kültür

Kültür Araştırmaları Derneği ile Zonguldak Karaelmas Üniversitesi tarafından ortaklaşa düzenlenen V. Kültür Araştırmaları Sempozyumu

2-4 Temmuz 2009

Zonguldak Karaelmas Üniversitesi

Kültür Araştırmaları Derneği, kültürle ilgilenen çeşitli disiplinlerdeki araştırmacıları buluştırmak amacıyla, iki yılda bir değişik olguları vurgulayan sempozyumlar düzenlemektedir. Zonguldak Karaelmas Üniversitesi ile birlikte düzenlenecek olan 2009 sempozyumunun konusu "medya" olarak belirlenmiştir. Medyada görünenler kadar görünmeyenlerin de tartışılması amaçlanan 2009 sempozyumu için iletişim ve medya araştırmacılarının Zonguldak'ta buluşması, kentin dünyaya açık yüzünün paylaşılmasına katkıda bulunacaktır.

"İletişim araçları" karşılığı olarak gündelik dilimize yerleşen "medya" sözcüğünü bireysel ve kitlesel iletişim araçlarını kapsayacak en geniş biçimiyle kullanıyoruz. "Toplumsal iletişimi gerçekteşirmek üzere kullanılan her türlü araç": yazılı, görsel-işitsel, dijital basın-yayın organları; radyo, televizyon, gazete, dergi, vb. her tür süreli yayının yanı sıra; kitap, fotoğraf, reklam afişleri, kartpostallar, kamuya açık panolar, sinema filmleri, yeni iletişim teknolojileri (video filmleri, cep telefonları, internet, bilgisayar ortamları) sempozyumda ele alınabilir.

ANA TEMA: Toplumsal Dönüşümler ve Medya

Toplumdaki kültürel, politik ve teknolojik değişimler karşısında medya ortamının ne gibi değişimler-dönüşümler geçirdiğini inceleyen araştırmacıları biraraya getirmeyi amaçlamaktadır. Bildirilerde incelenen konuların medyada yer alma/almama, görünürlük, konumlandırılma, söylem analizi vb. tartışmalarla "yurttaşlık" ve "etik duyarlılık" açısından özen gösterilmesi beklenmektedir.

Ana temanın çerçevesi aşağıdaki gibidir:

Popüler medyadaki dönüşümler: Popüler medya içeriğindeki değişimlere bakmak, izleyici zevklerindeki dönüşümü tam olarak yansıtmaya da, bir dereceye kadar anlamamıza yardımcı olabilir; tek bir program formatının, örneğin televizyondaki sabah programlarının zaman içinde ne gibi dönüşümler geçirdiğine bakılabileceği gibi, toplumdaki farklı ve çeşitli kesimlerin medyada nasıl temsil edildiği, bu temsillerin zaman içinde ya da gündemdeki olaylara göre nasıl dönüşüm geçirdiğine bakılabilir.

Katılım: İzleyicinin medya ile edilgenlikten-etkinliğe ya da etkinlikten-edilgenliğe dönüşen farklı ilişki biçimlerine bakılabilir; okur mektuplarından canlı yayın katılımlarına; forum ortamlarından medyaya malzeme (görsel-işitsel, yazı, vb) sağlama, yarışma programlarına katılım gibi, bütün bu ve benzeri katılımların nasıl süreçler olduğu, ne ölçüde bilerek-isteyerek katılımın sağlandığı, araçsal-amaçsal beklentilerin neler olduğu, vb. incelenebilir.

Gündelik yaşam: Medyanın içeriğinden nelerin gündelik yaşama aktarıldığına bakılabilir; sokak modası, gündelik hitap biçimleri, selamlaşma biçimleri, tavır-beden dili, vb. çeşitli yaş gruplarındaki birlikte dönüşümler, bunların “yadırganandan kanıksanana” (ya da tersine) doğru gelişen süreçleri.

Yeni gruplaşmalar: Medya izleyicisi olmak ile bağlantılı olan yeni sosyalleşme ilişkileri; grup haline gelen stüdyo seyircileri, yarışmacılar, gazete-dergi okurları, belirli programların müdavimleri, elektronik ortamdaki gruplaşmalar, vb. medya üzerinden kurulan yeni toplumsal birliktelikler.

Medyanın güvenilirliği: Hangi medya teknolojisi, hangi basın-medya kuruluşu, hangi iletişim profesyonelleri (gazeteci-haberci-yazar-yönetmen-editör-kameraman, vb.), hangi medyatik kişi / kişiler, hangi medya türü, hangi konu-içerik, vb. güvenilir ya da güvenilmez. Bu konuda zaman zaman kamuoyu araştırmaları yapılır, ancak bu sempozyumda araştırmacılardan yalnızca verilerin ortaya konması değil, bu verilerin kültürel açıdan yorumlanması da beklenmektedir.

Medya okuryazarlığı: Türkiye için “eleştirel medya okuryazarlığı” kavramının önemi, gelişmeler ve tartışmalar.

Yöntem: Medya ve İletişim araştırmalarında İletişim Bilimleri, Kültür Araştırmaları, Etnografik Çalışmalar ve Antropolojik Çalışmalar arasındaki disiplinlerarası yeni araştırma yöntemleri sorgulanabilir.

Bildiri başlıkları hakkında fikir vermek üzere aşağıda sıraladığımız konular dikkate alınabilir ancak başlıklar bunlarla sınırlı olmak zorunda değildir.

Toplumsal Bellek: belge niteliğinde tarihin kaydedildiği iletişim ortamları

Kamusal Alan: kamusal alan olarak medya

Sanat: edebiyat, müzik, sinema, plastik sanatlar

Aile, Çocuk, Gençlik: kuşak farklılıkları

Toplumsal Cinsiyet: beden politikaları, eril söylemler, dişil söylemler

Aidiyet/ Kimlik / Temsil: yeni gruplaşmalar, özdeşleşme, gerçeklik, pembe gerçeklik, sanal gerçeklik, siber gerçeklik

Eğitim: kurum içi / kurum dışı eğitim, medya okuryazarlığı

İnsan Hakları, Yurttaşlık: demokratik katılım

Etik: iletişim etiği, medya etiği

Çevre Sorunları, Kent Kültürü: doğal kaynaklar, kentleşme

Madencilik: iş yaşamı ve endüstri ilişkisi

Spor: bireysel ve kitlesel spor

Tüketim Kültürü: reklamlar, piyasa temsilleri, vb.

Belgesel, Sosyal Reklam, Kontra Reklam, vb. alternatif anlatılar

Medyada İççe Geçen Türler: bilgi-eğlence (infotainment), diziler, haberler, vb.

Globalleşme-küreyerelleşme (glokalizasyon)

İç/Dış Göç ve Medya: temsil, aktarım, anlatım, etkileşim

Meslek Olarak Gazetecilik: gazetecilik eğitimi, örgütlenme biçimleri,

Yaygın Medya: Eğlence medyası, magazinelleşme, haberler

Yerel ve Bölgesel Medya: özellikle Karadeniz bölgesi

Medya-siyaset-ticaret İlişkisi: medyanın ekonomi-politiği ve kültür ilişkileri

Eğitim, Sağlık, evre Haberleri, vb. sektörel odaklanmalar

Eski Medya / Yeni Medya: kitaptan internete

Yeni Medya Teknolojileri: internet ağlarında sanal cemaatler, arama motorları, mobil iletişim-cep telefonu, bilgisayar oyunları, vb.

Sempozyumun alışma dili Türkçedir. (Türk kültürleri ve Türkiye bağlamında doğrudan ya da karşılaştırma olanağı arayışındaki "medya ve kültür" konusunda yaptığı çalışmayı Türkçe sunamayan yabancı meslektaşlar için İngilizce oturumlar düzenlenecektir.)

100-200 sözcükle sınırlı bireysel bildiri özetlerinin ve konu ile ilgili beş anahtar sözcüğün, katılımcıların kısa özgeçmişleri ve adresleriyle birlikte **en geç 31 Ekim 2008'e kadar** <sempozyum@kulturad.org> adresine gönderilmesi gerekmektedir. En az üç, en fazla dört konuşmacının katılacağı önceden düzenlenmiş oturum nerileri de kabul edilir. Oturum nerisinin zeti, konuşmacıların bildiri zetleri, hepsi için beşer anahtar sözcük, onlarınkiyle birlikte oturum başkanı ile (varsa) tartışmacının da kısa zgemişleriyle, hepsinin adresleri gönderilmelidir. zet sunmanın, sempozyuma katılma niyeti belirttiği varsayılmaktadır. Zengin görsel malzeme içeren poster-sunumlar ve sempozyum konusunda çevrilmiş (belgesel ya da konulu) filmler de değerlendirmeye alınacaktır.

zet değerlendirmelerinin sonuçları 1 Aralık 2008'de bildirilecektir.

Sempozyum sunuşları arasından seçilecek bir kitap daha sonra yayımlanacaktır.

Sempozyum düzenleme komitesi katılımcıların yol ya da konaklama giderlerine katkıda bulunamayacaktır, ancak düşük fiyatlı konaklama olanağı sağlayacaktır. Konaklama bilgileri daha sonra katılımcılara bildirilecektir.

Daha ayrıntılı bilgi için www.kulturad.org sitesine bakabilirsiniz. Zonguldak Karaelmas niversitesi'nin yerleşkesi ile ilgili bilgi www.karaelmas.edu.tr sitesinde bulunabilir.

İÇİNDEKİLER

Medya ve Kültür Sempozyumu, Medyada Görünen ve Görünmeyenlerin İzini Sürececek

Nurçay Türkoğlu

Kültür Araştırmaları Derneği Yönetim Kurulu Üyesi

Kültür Araştırmaları Derneği, önümüzdeki yılın sempozyum konusunu “Medya ve Kültür” olarak belirledi ve Zonguldak Karaelmas Üniversitesi ile yaptığı işbirliği çerçevesinde, toplantının Zonguldak’ta gerçekleşmesini kararlaştırdı.

Kültürle ilgilenen çeşitli disiplinlerdeki akademisyenleri buluşturmak amacıyla, iki yılda bir değişik olguları ele alan sempozyumlar düzenleyen Kültür Araştırmaları Derneği Yönetim Kurulu olarak, 2009 “Medya ve Kültür Sempozyumu”nun hazırlık sürecine başladık. Öncelikle, sempozyumun Zonguldak’ta yapılması önerisini görüştüğümüz Zonguldak Karaelmas Üniversitesi Rektörü Prof. Bektaş Açıkgöz’ü Şubat 2007’de makamında ziyaret ettik. Sempozyumun kapsamı hakkında bilgi verirken; medya ve kültür ilişkisini en geniş çerçevede ele almayı düşündüğümüzü; medyanın kültür ortamı oluşturma, varolan kültür ortamlarını taşıma, yansıtma işlevlerinin yanısıra, medya çalışanlarının sorunlarının, yeni ve eski medya ve iletişim araçlarının teknolojisinin de tartişılmasını hedeflediğimizi belirttik. Rektör Prof. Açıkgöz ise, öneriyi son derece olumlu karşıladıklarını, bu ve benzeri sempozyumların, Zonguldak Karaelmas Üniversitesi’ni yörede bir cazibe merkezi haline getirme çabalarına katkıda bulunduğunu belirtti. Aynı ziyarette Rektör Açıkgöz ve kendisine sosyal konularda yardımcı olan Dr. Eksal Kargı, üniversitenin sempozyum için olanaklarını yerinde görme fırsatını bize sıcak evsahipliğiyle sundular, kendilerine müteşekkiriz.

“Medya ve Kültür” sempozyumunun Zonguldak’ta yapılması fikri aslında, Haziran 2006’da, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti (TGC) ve Zonguldak Karaelmas Gazeteciler Derneği (TGC) tarafından düzenlenen “yerel medya ve sorunları” konulu seminere katılmamız sırasında doğmuştu. Yine Nisan 2008’de TGC ve TGC tarafından düzenlenen “yerel medya” seminerine katılarak, bu kez yöre gezilerini de kapsayan ve son derece verimli görüşme olanakları sağlayan olumlu bir aşama daha geçirdik.

Artık çağrımızı kamuya açma zamanımız geldi, bildiri önerilerinizi bekliyoruz.

Çağrıda görebileceğiniz gibi, sempozyumda toplumsal bellek, kamusal alan, sanat, aile, çocuk, gençlik, medya okuryazarlığı, toplumsal cinsiyet, eğitim, etik, çevre sorunları, kent kültürü, madencilik, spor, sağlık, tüketim kültürü, reklamlar, belgesel, sosyal reklam, medyada içiçe geçen türler, globalleşme, iç/dış göç gibi ana başlıklar, medya ile ilişkileri çerçevesinde ele alınacak.

Sempozyuma başta Zonguldak Karaelmas Gazeteciler Derneği olmak üzere, ILAD (İletişim Araştırmaları Derneği), İletişim Fakülteleri Platformu, Medya Gözlem Platformu gibi kurum ve kuruluşlar destek veriyorlar.

İÇİNDEKİLER

Kars ve Çevresinde Rus Yönetimi Dönemi¹

Bürkan Serbest
Aydın Üniversitesi

Kars, adını MÖ 130–127 yılları arasında Kafkaslardan gelerek bölgeye yerleşen Bulgar Türklerinin “Velentu” boyunun “Karsak” oymağından almaktadır. *Karsak* sözcüğü ise, eski Türkçe’de “bozkır tilkisi” anlamına gelir. Başka bir görüşe göre de, kentin adı Gürcüce “kapı kenti” anlamına gelen ‘*Karis Kalaki*’den gelmektedir.

On dokuzuncu yüzyılda Ruslar ile Osmanlılar arasında yapılan son savaş 1876–78 Osmanlı-Rus Savaşı’ydı. Loris Melikov önderliğindeki Rus ordusu 18 Kasım 1877’de Kars’ı ele geçirdi. 13 Temmuz 1878’de imzalanan Berlin Antlaşması ile de Kars, Ardahan ve Batum ile birlikte Rus İmparatorluğu’nun sınırlarına dâhil oldu. Kars ve çevresinin Rus İmparatorluğu’na dâhil olmasından kısa süre sonra 27 Aralık 1878’de Kafkasya genel valisine bağlı *Karskaya Oblast* yönetim birimi oluşturuldu.

Kırk yıla yakın süren Rus yönetimi döneminde bölgede idarî, politik, sosyo-ekonomik ve demografik birçok değişim yaşandı: malî, hukukî ve toprakla ilgili reformlar yapılırken, yerel ekonomiye yapılan yatırımlarla bölge ekonomisi canlandırıldı; kurum ve kuruluşlarda Osmanlı etkileri silinerek Rus sistemleri hayata geçirildi. Bu dönemde bölgede önemli göç hareketleri yaşandı ve zamanla Hıristiyan nüfus Müslüman nüfusa baskın hale geldi, yörenin nüfusu kısa zamanda iki katına çıktı, Kars adeta yeniden inşa edilerek modern ve planlı bir şehir görünümüne kavuştu.

Karskaya Oblast’ın kurulmasında sonra bölgede önemli nüfus hareketleri yaşandı. Müslümanların bir kısmı Osmanlı-Rus savaşı sırasında, bir kısmı da daha sonraları Rusların Hıristiyan olmayanlara uyguladığı baskılar ve Ermenilerle yaşanan çatışmalar nedeniyle Osmanlı topraklarına göç etti. Müslüman nüfus azalırken Hıristiyan grupların nüfusu giderek arttı. Rusların sınıra nüfus yığıma politikası neticesinde bölgeye birçok Hıristiyan topluluk yerleştirildi. Bu dönemde Dukhoborlar, Malakanlar, Asurîler, Ruslar ve Almanlar bölgeye iskân ettirildi. Pek çok Pontuslu Rum da Anadolu’dan bölgeye geldi.

1 Dernekte yaptığım konuşmanın anahatlarını içeren bu metnin genişletilmiş halini, ayrıca bir bildiri olarak, Ankara’da 10-15 Eylül 2007 günleri toplanmış olan 38. ICANAS kongresinde N. Savaş Demirci ile birlikte “Kars ve Çevresinde Rus Yönetimi (*Karskaya Oblast* 1878–1917)” başlığıyla sunmuştuk.

Karskaya Oblast'ta yaşıyan belli başlı etnik/dinî gruplar

Malakanlar

Malakanlar (Molokonlar/Molokanlar) Rus asıllı bir topluluk olmakla beraber İncil merkezli, spiritüel Hıristiyanlık taraftarı bir dinsel hareket olarak 16.yy'da Rus köylüler arasında doğan Malakanizme mensup bir etnik topluluktur. Rus İmparatorluğu *Karskaya Oblast* kurulduktan sonra Kars ve çevresine Hıristiyan grupları yerleştirme politikasını uyguladı. Bu gruplardan biri olan Malakanlar 1880'den sonra bölgeye göç ettiler. Barışçıl olmaları dolayısıyla yöre halkıyla iyi ilişkiler kuran Malakanlar, Kars ve çevresinde yaşıyan halka özellikle üretim alanında önemli katkılarda bulundular. Tarımda, değirmencilikte ve hayvancılıkta bölgeye göre oldukça modern yöntemler kullanan Malakanlar söz konusu alanlarda yöre halkına öncülük ettiler.

Dukhoborlar

Dukhoborlar da Malakanlar gibi Rus asıllı etnik-dinsel bir gruptur (Kalmakoff, 2006c). Dukhobor 'ruh güreşçisi' anlamına gelen *dukho-borets* kelimesinden türemiştir ve Dukhoborlar kendilerini 'gerçeğin ruhuyla güreşenler' olarak tanımlarlar. 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşından sonra Kars ve çevresine yaklaşık 5000 Dukhobor göç etti.

Ruslar

Malakanlar ve Dukhoborların dışında Oblastta askeri ve idari görevli olarak çalışan Ortodoks Ruslar da yaşamaktaydı.

Almanlar ve Estonlar

1817-18 yıllarında bugünkü Almanya'nın sınırları içerisinde kalan Württemberg bölgesinden Güney Kafkasya'ya Evanjelik Alman gruplar göç etti. Bölgede Estonlar da kendilerine yer buldu. Almanlar ve Estonlar bölgede yakın ilişki içinde oldular ve özellikle süt ve süt ürünleri üretimiyle uğraştılar. Almanlar ve Estonların önemli bir kısmı savaş ortamından dolayı 1914'ten başlayarak bölgeden ayrıldılar.

Ermeniler ve Rumlar

Kars ve çevresinde yüzyıllardır yerleşik bulunan *otokton* (kadim) Ermeniler yaşamaktaydı; fakat bu bölge Osmanlı döneminde Ermeni nüfusunun yoğun olduğu belli başlı merkezlerden biri değildi. Bölgenin Rus İmparatorluğu'na katılmasından sonra yöreye Anadolu'dan önemli bir Ermeni göçü yaşandı. Ermeni nüfusu Oblast'ın geneline dağılmakla beraber, özellikle Kars ve Kağızman'da yoğunluk göstermiştir.

1878'den sonra özellikle Karadeniz bölgesinden bu bölgeye Rum göçü yaşandı. 1877-79 yılları arasında yaklaşık 40.000 Rum Anadolu topraklarından bölgeye göç etmiştir.

Türkler, Kürtler ve Kafkas Göçmenleri

Kars ve çevresindeki nüfusun yarıya yakını Müslüman gruplar oluşturmaktaydı. Oblasttaki Türkler, Kürtler ve Kafkas kökenli çeşitli gruplar ağırlıklı olarak Müslümandı. Bölgede Türk boyları önemli bir yoğunluğa sahipti. Türkmenler, Azeriler, Karapapaklar (Terekemeler) ve yüzyıllardır bölgede yerleşik olan Türkler (Yerliler) 1892 sayımına göre toplam nüfusun yaklaşık %43'ünü oluşturmaktaydılar.

Bölgedeki Kürtlerin çoğu dağlık bölgelerde yaşamaktaydı. 1897 yılında toplam 292,863 kişinin yaşadığı Oblastta yaklaşık 43,000 Kürt bulunmaktaydı ve Kürt nüfus özellikle Aras vadisinde yoğundu. Çoğu Müslüman olan Oblast Kürtlerinin bir kısmı ise Yezidiydi.

Tedhiş Eylemleri

Özellikle bu dönemde bölgede Ermeni tedhiş eylemlerinin başladığı görülmektedir. Kars, 1880'lerden itibaren ayrılıkçı Ermeni grupların ideolojik ve lojistik merkezlerinden biri olmuştur. 1904'e dek silahlı Ermeniler Osmanlı İmparatorluğu'na Kars ve Kağızman üzerinden geçmişlerdir. Fransız İhtilali'nin etkileriyle yeşeren milliyetçi akımın, Çarlık Rusyasının kışkırtmalarının, Osmanlı topraklarında yaşanan etnik/dinî çatışmaların, Kilise ve Ermeni aydınların da etkileriyle, taraftar toplayan Ermeni milliyetçiliği, özellikle 1915 yılından sonra bölgedeki silahlı eylemlerine hız verdi. Ermeni tehcirinin "rövanşını alma" amacıyla körüklenen intikam duygusuyla hareket eden Ermeni gruplar bu dönemde bölgedeki otorite boşluğundan da yararlandı.

Toplumsal Yapı, Değişik Mimarî ve Diğer Etkiler

"Çok-etnik-gruplu" bir yapı arzeden Karskaya Oblast'ın toplumsal yapısına bakıldığı zaman ise, toplumun çeşitli sosyal sınıflara bölündüğü görülmektedir. 1900'lü yıllarda bölgede 243.839 köylü, 15.871 şehirli bulunmakla beraber; 2089 kişi soylular sınıfına, 1332 kişi ise ruhban sınıfına dâhilken diğer nüfus Kozaklar benzeri askeri gruplar ve yabancılar gibi istisnâî gruplardan oluşuyordu.

Kars ve çevresinde yarım yüzyıla yakın süren Rus idaresinin o dönemde bölge halklarının kaderinde önemli etkileri olmasının yanında günümüze kadar gelen etkileri de görülmektedir. Bölgedeki mevcut tarım ve hayvancılığın dokusunun kökenleri o yıllara dayanmaktadır. Bu dönemde Kars'ta özellikle mimaride yeniliklerle karşılaşırız. Rus İmparatorluğu döneminden önce Osmanlı tarzı mimari yapılara sahip olan bölge, 1878 yılından sonra yeni bir mimari anlayışla tanıştı. Ruslar Kars, Sarıkamış ve Ardahan'da Baltık mimarisine uygun yapılar inşa ettiler. Rusların bölgeye getirdiği bu yeni mimarî düzen özellikle Kars'ta yoğunlaştı. Ruslar kale eteğindeki yerleşimi olduğu gibi bırakarak eski şehrin güney tarafında yepyeni, modern ve çağdaş bir şehir inşa ettiler. Bu yeni bölgede

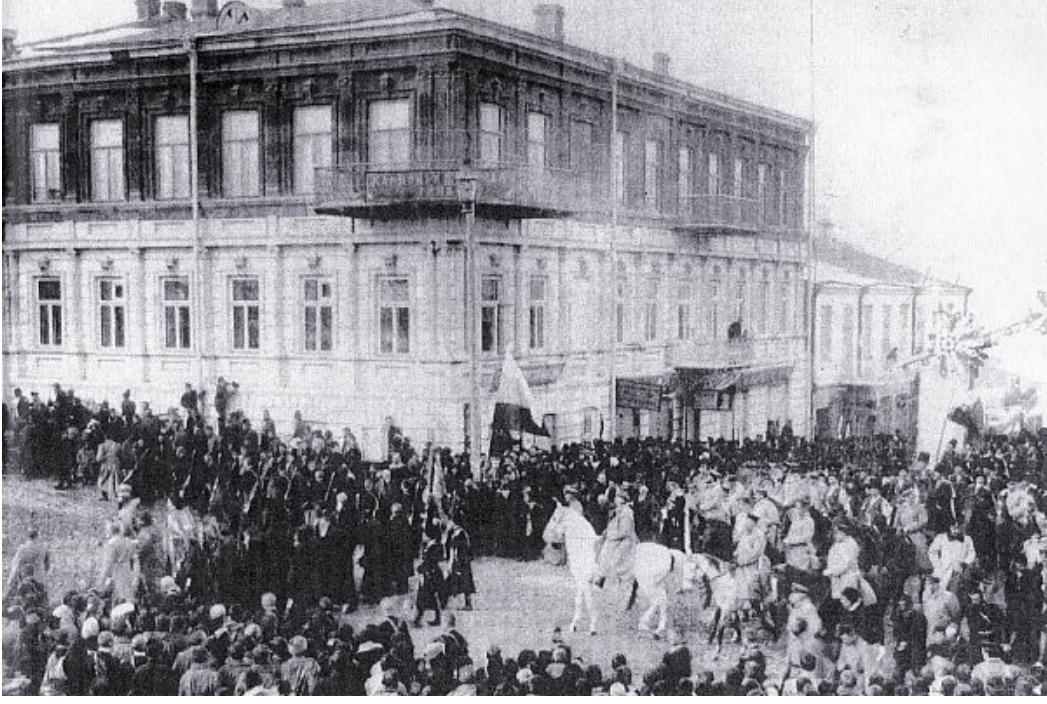
kuzeyden güneye dört cadde ve doğudan batıya yine dört cadde kuruldu. Birbirini dikine kesen, geniş kaldırımli, ızgaralı ve oldukça düzgün planlanan bu caddeler üzerine bir veya iki katlı taş binalar inşa edilmiştir.

Özetle, Osmanlı-Rus Savaşı sonucunda 1877'de Kars'ı ele geçiren Ruslar, 1878'de yapılan Berlin Antlaşması'yla da, bölgeyi sınırlarına katmıştır. 1878'de Kars merkezli *Karskaya Oblast* idarî birimi kurulmuş; Oblast, Kars, Ardahan, Oltu ve Kağızman olmak üzere dört alt-bölgeye blnmştir. Böylece bölgede yeni bir dönem başlamıştır. Bu dönem sresinde politik, idarî, asker, sosyo-ekonomik ve demografik birçok değişim yaşanırken, Osmanlı etkileri silinerek Rus sistemleri hayata geirilmştir. Bölgede iktisadî hayat canlandırılmış, Baltık tarzı yeni birçok yapı inşa edilmiş ve bölge önemli bir askeri s haline getirilmştir. Bunların yanı sıra, toplum sınıflara bölünmüş, Hıristiyan nüfus Müslüman nüfusa baskın hale getirilmş, Ruslaştırma ve Hıristiyanlaştırma politikaları uygulanmıştır.

Karskaya Oblast yönetim birimi, 1917 Rus devrimi ile son bulmuştur.

Belediye Binası

Belediye Binası önünde tören

Rus Katedrali

İÇİNDEKİLER

Türkiye'de ve Dünyada Çingener

Derneğimiz Danışma Kurulu üyesi Suat Kolukırık, Dernek Merkezi Konferans Salonunda, 5 Nisan 2008 Cumartesi günü "Türkiye'de ve Dünyada Çingener" konulu bir konferans verdi. Konuşmasında, tarihsel boyutlarıyla *Çingene* olarak adlandırılan gruplar hakkında veriler sunan Kolukırık, Çingeneri/Romanları kendi kültür ve karakteristiklerini korumada başarılı olmuş bir halk olarak tanımladı. Kolukırık sözlerine şöyle devam etti. "Çingenerin bir yabancı olarak değerlendirilmesi ve onlar hakkındaki olumsuz imge ve önyargıların oluşumundaki temel etken, yaşadıkları toplumun kültüründen farklı bir görünüm çizmeleridir. Çingeneri ele alan çalışmalarda bu etkenler, belirgin bir biçimde vurgulanmaktadır. Çingene kökenli olmayan araştırmacıların, Çingeneri yabancı olarak değerlendirmesinin ana nedeni; görünüşleri, giyim tarzları, yaşam tarzları, iş ve meslekleridir. Çingene imgesinin oluşumunda ve Çingeneri ele alan anlatılarda bu özellikler, farklılığın esas sorumlusu olarak sunulmaktadır."

Çingenerin Hindistan kökenli olduğunu belirten Kolukırık, çoğu araştırmacı tarafından Çingenerin Avrupa'da görülme tarihinin, bir asimilasyon tarihi olarak gösterildiğini řu sözlerle belirtti: "Çingenerin farklı yaşam tarzları, kültürleri ve kendilerini koruyacak mekanizmalardan uzak bulunma özellikleri, bu asimilasyon için yeterli etkenler olarak sunulmaktadır. Çingener hakkındaki olumsuz sıfatlar, Çingene iş ve meslekleri, Çingenerlere karşı olan uygulamaların somut göstergeleri olarak kabul edilmektedir. Kuşkusuz Çingener, Avrupa'da görülmeye başlandığı on üçüncü yüzyıldan günümüze, kendilerine karşı uygulamaya giren pek çok yasa ile karşı karşıya kalmıştır. Fakat bugün gelinen noktada Çingener, kendilerini destekleyen kurum ve kuruluşlarla birlikte, yerel ve uluslararası örgütleri aracılığıyla önemli kazanımlar sağlamışlardır."

Kolukırık'a göre Çingenerin Türk toplumuyla olan ilişkilerine bakıldığı zaman yine çok eski tarihlere gidilebilir. Selçuklu Türkleriyle başlayan ilk temasın ardından, büyük bir Çingene grubu Anadolu üzerinden Avrupa'ya geçmiştir. Yine, büyük bir Çingene grubu "Liva-i Çingâne" adı verilen (Trakya/Rumeli) bölğ(sin)ede ikamet etmiş ve belirli bir kısmı ordu ve devlet hizmetinde çalışmışlardır. Cumhuriyet döneminde ise, Lozan Antlaşması çerçevesinde Yunanistan'dan mübadele ile gelen ve sayıları kesin olmayan Çingene nüfusunun varlığı söz konusudur.

Kolukırık ayrıca, Batılı okumalar dışında, Çingenerin geçtiği ve yaşadığı ülke kayıtlarının

konu üzerine yeni açılımlar ve tartışmalar sağlayabileceğini belirtti. Çingenerin sahip oldukları kültürel özellikler, görünimleri, coğrafi dağılışları ve toplumsal örgütlenme süreçleri hakkında bilgiler sunan Kolukırık, kültür ve kimliğe ilişkin çalışmalarda anlama çabasının önemini belirtti. Türkiye’de *Rom*, *Dom* ve *Lom* gruplarına ilişkin görüntülü bilgi aktaran Kolukırık, insan merkezli demokratik açılımlar bağlamında Çingene/Roman sorunsalını değerlendirdi. Konferansa demek üyeleri ve dinleyiciler katıldı.

İÇİNDEKİLER

Çingeneler Kimdir?

A. Teyfur Erdoğan

Aix-Marseille I Üniversitesi

Yeryüzüniün Yabancıları Çingeneler, derleyen Suat Kolukırık. 2007, 127 sayfa. 8 YTL. Simurg Kitapçılık Ltd. Şti., Hasnun Galip Sok., 4B Beyoğlu 34433 İstanbul'dan sağlanabilir.

Ben bir Çingene miyim? Hayır. Pekiyi bu değerli kitabı hazırlayan Sayın Kolukırık Çingene mi? Bilmiyorum. Bilmemin de bir önemi yok. Çünkü bir kimsenin mensup olmadığı herhangi bir grup hakkında araştırma yapmasını doğal bulanlardanım. Pekiyi kimdir Çingeneler? Trafikte her gün gördüğümüz güllü, sümbüllü eteği ve sapsarı bandanasıyla rengârenk çiçekler satan, kocaman ela gözlü, oynak dilli, kıvrak bedenli Çingene kız mı? Yoksa televizyon ekranlarında boy gösteren klarnetçi genç mi? Yahut arabanızın camını yeşilimtrak sümüğünü içine çeke çeke silmeye çalışan yanık tenli çocuk mu? Evet, hangisi Çingene?

Her zaman ve her mekânda *farklı* ve *öteki* olarak algılanan Çingeneleri tanımak için yapılan çalışmaların sayısı on bini aştı (Münzel ve Streck 24). Artıyor artmasına ama bu kadar çalışmanın birçoğunun, herhangi bir grubu "farklı" ve "öteki" olarak araştırırken sıkça içine düştüğü durum, hayvanat bahçesini ziyaret edenlerin düştüğü duruma benziyor: *Orada, kafes arkasında "hayvanlar" şöyle, burada kafes önünde "bizler" böyle*. Bilimsel olduğunu iddia eden çalışmaların bu duruma düşmekten elinden geldiğince kaçınması gerektiğini söylemeye bile gerek yok artık. Dünya'da *Adsincani* (Gürcistan), *Atzinganoi* (Yunanistan), *Cinguli*, *Zingari* (İtalya), *Gitan*, *Manouche*, *Tzigane*, *Saracen* (Fransa), *Nuri* (Mısır, Filistin) diye çağrılan, Türkiye'de ise *Romen* (İzmir, Trakya), *Mutruf* (Van, Ardahan), *Cingan*, *Elekçi* (İç Anadolu, Karadeniz), *Kara Kuvvetleri* (Edirne) adları takılan ve sayıları milyonları bulan Çingenelerin kendilerine "Rom/Lom/Dom," dillerine de oradan çıktığını düşündükleri için bir Orta Hindistan (Pencap-Sind havzası) lehçesi olan "Romani" dediklerini pek az kimse önemsemektedir. Nasıl olsa onlar *öteki*'dir ve onlara ne ad takılırsa takılsın fark etmemektedir. Bu ötekileştirmenin üzerine tuz biber eken ise, Türkçe sözlüklerin büyük kısmında *Çingenelik*, *Çingeneleşmek* sözcüklerinin karşılığı olarak verilen "cimrilik / cimrileşmek," "açgözlülük / açgözlüleşmek," "arsızlık / arsızlaşmak," "yüzsüzlük / yüzsüzleşmek" ibareleridir.

Elimizdeki kitap, 1-2 Kasım 2005 günleri "İnsan Hakları Bağlamında Dünya'da ve

Türkiye’de Çingener/Romanlar” başlıklı uluslararası katılımlı sempozyumda sunulan bildirilerin, yeniden gözden geçirildikten sonra, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyoloji Bölümü öğretim üyelerinden Suat Kolukırık tarafından biraraya getirilmesinden oluşmaktadır. Kitap çeşitli toplumlardaki Çingenelik meselesine bilimsel bir ışık tutabilmek için iki ana bölümden oluşturulmuştur. Birinci bölüm “Türk(ıye) Çingeneri” ve ikinci bölüm “Dünya’da Çingener” başlığını taşımaktadır.

Birinci bölümdeki ilk makale Gaziantep Üniversitesi Tarih Bölümü’nden İsmail Altınöz’e aittir: “XVI. Yüzyılda Osmanlı Devlet Yönetimi İçerisinde Çingener” (13-31).

Çingene(Kıbtı)lerin, sahip oldukları toplumsal yapılar, iktisadî temellerinin göçebeliğe dayanması, Çingener arasında farklı özellikler gösteren birçok grubun bulunması, malî (vergi) ve idarî açılardan “problem” olarak algılanmalarına neden oluşturduğu bilinmektedir. Yazar, makalesine temel olan—tehlikeli genellemeleri ve kuramsızlığıyla birlikte, ciddi gayret sonucunda zengin birincil kaynaklardan çıkardığı kıymetli verileri havi—doktora teziyle, bu bilgiyi test etmiş ve doğruluğunu onaylamıştır. Bunu da makalesinde bizlerle paylaşmaktadır.

İkinci makale, Dokuz Eylül Üniversitesi Kamu Yönetimi’nden Zerrin Toprak’ındır. “Siyasi ve İdari Yönüyle Romanlar” başlıklı makalede (33-42) Çingener Türkiye’deki, AB uyum yasaları ve AGİT (Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı) içindeki mevcut yasalar ve muhtemel gelişmeler çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Üçüncü makale Suat Kolukırık’ındır ve “Madun ve Hâkim: Çingene/Roman Kimliğinin Toplumsal Eleştirisi” başlığını taşımaktadır (43-53). Bu makalede Çingener, *yabancı* kavramı (Çingenerin, zararsız ve günahsızlıklarını kanıtlamak için, kendilerini *madun/ezilmiş* olarak gösterme gayretleri) odağında ve mütekalibiyet ilişkisi (Çingenerin de, kendilerinden olmayanlara *Gaco* diyerek onları *ötekileştirme* faaliyetleri) içinde incelenmektedir. Ayrıca *kurbanlaştırılmış* bir kimlik taşıyan Çingenerin, birlikte yaşadıkları diğer gruplara karşı kullandıkları ayakta kalma stratejileri de ele alınmaktadır.

Bu bölümün son makalesinde Bilkent Üniversitesi öğretim üyelerinden Emine Onaran İncirlioğlu, “Genişleyen Avrupa’da “Çingener”: Orta ve Doğu Avrupa’daki Roman Yoksulluğunun Türkiye Romanları İçin Düşündürdükleri”nde (55-68) esas olarak Orta ve Doğu Avrupa ülkelerinde özellikle 1989 sonrası sosyalizmden kapitalizme geçiş koşullarında Çingenerin toplumsal ve iktisadî durumlarını ve yoksulluktan çıkmak için denenen ve *bulunan* yolları işleyen, (Dena Ringold ve başk. tarafından kaleme alınan) *Roma in an Expanding Europe: Breaking the Poverty Cycle* (Genişleyen Avrupada Romanlar: Yoksulluk Siklüsünü Kıрма, 2005) adlı kitaptaki bilgileri, Türkiye Çingeneri açısından spekülâtif tarzda ele almakta ve başarılı şekilde tartışmaktadır.

İkinci bölümün ilk makalesinde, Bulgaristan’daki Veliko Tarnovo Üniversitesi’nden, kendisi

de bir Bulgar Çingenesi olan Hristo Kyuchukov, "Bulgar ve Türk Müslüman Romanların Tarihi, Kültürü ve Dili"nde (71-84), *Çingene* ve *Roman* terimlerinin nereden çıktığına bakmakta ve Bulgaristan ve Türkiye'deki Çingenelerin mesleklerini, nüfuslarını, dinlerini, dillerini, geleneklerini ve eğitim durumlarını kısa kısa karşılaştırmaktadır.

İkinci makale, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Çingeneler* (2006) adıyla Türkçeye çevrilen yapıtlarıyla Türkiye'de genel okuyucu için tanınır hale gelen, bu sahanın bilinen adları, gene Bulgaristan'dan Elena Marushiakova ve Vesselin Popov'a aittir: "Bulgaristan'daki Çingeneler ve İnsan Hakları" (85-93). Makale, Bulgaristan'daki Çingenelerin tarihiyle başlamakta; ardından hızlı bir geçişle, 1989'dan günümüze kadar, Bulgaristan anayasası ve Avrupa Birliği senetlerinden doğan haklar çerçevesinde, Çingenelerin hukukî statüsü ele alınmaktadır.

Kitabın son makalesi, Alman araştırmacı Rudiger Bennighaus'unkidir: "Köln Şehri ve Çevresinde Yaşayan Çingeneler: Genel Bir Değerlendirme" (95-127). Sosyal bilimciler tarafından okunmayı kesinlikle hak eden makalede, Çingeneler akrabalık ve vatandaşlık kurgusu üzerinden ayrıntılı, titiz ve zengin kaynak kullanımı sonucunda ele alınmaktadır.

Kitaba genel olarak bakıldığı zaman, kültür araştırmaları, kimlik ve dezavantajlı gruplar konularında genel bir kuramsal girişin ve/veya makaleler arasında kuramsal ve semiyotik tutarlılığın eksikliği hissedilmektedir. Ayrıca, kitabın sonuna, ileri düzeyde okumalar yapmak isteyenler için bir kaynakça ile kitabın kullanımını kolaylaştırmak için bir dizin (endeks) konulmalıydı.

Son olarak, Sayın Kolukırık'ın editörlüğünü yaptığı kıymetli ve doyurucu bilgiler içeren bu kitabın, Çingene olan ya da olmayan ve genelde kültür araştırmaları, kimlik ve dezavantajlı gruplar, ama özelde Çingeneler konusuyla ilgilenen herkese hitap ettiğini ve onlara çok şeyler kazandıracığını söylemek yerinde olacaktır.

Kaynakça

Marushiakova, Elena ve Vesselin Popov. *Osmanlı İmparatorluğu'nda Çingeneler*. Çev. Bahar Tırnakçı. İstanbul: Homer, 2006.

Münzel, Mark und Bernhard Streck, Hrs. *Kumpania und Kontrolle. Moderne Behinderungen Zigeunerischen Lebens*. Giessen: Focus, 1981.

Ringold, Dena, Mitchell A. Orenstein and Erika Wilkens. *Roma in an Expanding Europe: Breaking the Poverty Cycle*. Washington, DC: World Bank, 2005.

İÇİNDEKİLER

Kültürü Çözümleme Önceliği

Mukadder Çakır Aydın

Marmara Üniversitesi öğretim üyesi

Kültürel İncelemelere Giriş, Armand Mattelart ve Érik Neveu, çev. Hüsnü Dilli, Ekim 2007, 143 sayfa, 12 YTL, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, İnönü Cad. No: 28, Kuştepe/Şişli, İstanbul'dan sağlanabilir.

Bir geleneğin sürdürülmesi

Fransız sosyolog ve araştırmaçı Armand Mattelart ile kültür üzerine pek çok incelemesi bulunan Érik Neveu'nun *Kültürel İncelemelere Giriş* adlı yapıtı, kültür araştırmalarını kuruluşundan günümüze kadar inceleyen derli toplu bir çalışma.

Kitap toplam beş bölümden oluşmaktadır. Giriş kısmında belirtildiği gibi kültür araştırmaları, özgün ve tutarlı bir sorgulama olarak doğmuş ve kültürü, antropolojik anlamda ele alarak toplumsal grupların kültürüne yakınlaşma sağlamıştır. 1960'lar İngilteresinde Richard Hoggart (1918-) tarafından Birmingham Üniversitesi bünyesinde kurulan CCCS (Centre for Contemporary Cultural Studies – Çağdaş Kültür Araştırmaları Merkezi) özellikle 1980'den sonra önemi giderek artan bir disiplin haline gelerek, İngiltere ve A.BD.'de yaygınlaştıktan sonra tüm dünyada yeni araştırma alanlarına yönelmede etkili olur. Kültür araştırmaları, özellikle gençlik ve işçi kültürlerini, bunların medya ile ilgilerini ve halk deneyimlerinin tezahürlerini incelemede öncülük eder (2-3).

Kitabın "Burjuva Toplumunun Kültürel Eleştirisi" adlı birinci bölümünde on dokuzuncu yüzyıl İngilteresinde başlayan "kültür ve toplum" adlı düşünsel geleneğin, kültür araştırmalarının zeminini nasıl oluşturduğu açıklanır. Bunun için Thomas Carlyle (1795-1881), Matthew Arnold (1822-1888) ve William Morris'in (1834-1896), Sanayi Devrimi'nin (İngiliz) ulusal kültür(ü) üstündeki etkisini inceleme çabalarına bakılır.

Kitabın ikinci bölümü "Birmingham Yılları" (1964-1980): Kültürel İncelemelerin İlk yazı" adını taşıırken, kültür araştırmalarını, oluşum yıllarında incelediği konular açısından ve bu konuların akademik dünyayla entelektüel camiada yarattığı canlı tartışma ortamı bağlamında değerlendirir.

Üçüncü bölüm, “Algılama Yollarının Taşıdığı Karşıt Anlamlar” adıyla, kültür araştırmalarının “etnografik seyri”ne bakar. Daha sonra, dönemin İngilteresindeki “post-fordcu” eğilime, siyasal dönüşüme ve Stuart Hall (1932-)’ün *Marxism Today* dergisinde yayımladığı makalelere dikkat çeker. Ayrıca, kimlik “aşınma”ları, “revizyon”lar ve “çakışma”lar irdelenir.

Dördüncü bölüm, kültür araştırmalarının önce uluslararası hale gelmesine, sonra da yaşadığını öne sürdüğü bunalıma odaklanır. Bu bölümde, (genel olarak) “yayıma”nın getirdikleri ve 1990’ların yarattığı ivmeler; Fransa ve Latin Amerika ülkelerindeki kültür araştırmaları çalışmaları; temalardaki yayılma; ve en son olarak da, “içe kapanma süreci” vurgulanır. Yazarlar, “değersizleşme” sürecinden kurtulmak için, 1970’lerdeki sorularla yeniden yüzleşme çağrısında bulunurlar (106).

Kitabın beşinci ve son bölümü olan “Bir Yenilenmenin Koşulları”nda, yayılma süreci sorgulanarak geriye neler kaldığı irdelenir. “Küresel Çağ Söylenceleri” alt başlığında, basitleştirme mantıklarına, “tüketici” kavramına ve postmodernizmle “küçük hikayeler”e yapılan vurgu açıklanır.

Mattelart ve Neveu, bu kitabı yazmakla, özellikle Fransa’daki olumsuz yaklaşıma karşı, bu “genç” geleneğin çalışmalarının tartışılmasını ve haklarının verilmesini amaçladıklarını belirtiyorlar. Diğer bir hedefleri de, toplum bilimlerinde konuyla eleştirel bir bağ kurmanın, toplumsal olayları kavramadaki önemini anımsatmak. Kültür araştırmalarını iyi bir örnek olarak görüyor; günümüzün aydınlarından beklenen “toplum uzmanı ve mühendisi gibi davranma” taleplerine karşı, bir hatırlatmada bulunuyorlar (5).

Yazarlara göre, Hoggart’ın 1957 yılında yazdığı kitap (*The Uses of Literacy: Aspects of Working Class Life*), kitle iletişim araçlarıyla yayılan kültürün işçi sınıfı üzerindeki etkisini inceleyen, temel nitelikli bir çalışmadır. Hoggart işçi kökenlidir ve akademik camiaya uzaktır. Marksizme karşı da mesafelidir. Hoggart, iletişim araçlarının halk kültürü üzerindeki etkisinin, sanıldığı gibi baskın olmadığını savunur (24).

Raymond Williams (1921-1988) ve Edward P. Thompson (1924-1993), Marksist esinli çalışmalarıyla, kültür araştırmalarının çok önemli iki adıdır. İkisi de, kültürü, erk ilişkileri ve toplumsal değişim stratejileri bağlantılarıyla yorumlar. *New Left Review* dergisiyle ilişkileri yakındır. Williams’ın, 1958’de yayımladığı *Culture and Society*, Romantikler’den George Orwell (1903-1950)’e kadar, sanayi toplumunda kültür kavramının soyağacını sunar (26).

Williams da Hoggart gibi akademik camia dışından ve işçi kökenlidir. “Birmingham” da üniversitelerin dışındadır. Kurucuların bu farklı “çoğulcu bağlanımları,” marjinalleşmelerini önlemiş; dergiler, onlar için önemli bir alternatif olmuştur. Kültür araştırmaları, en çok,

kültürü ekonominin bir yansıması olarak gören indirgemeye uğraşmıştır.

Kültür araştırmalarının dördüncü önemli adı Hall'dur. Hall, 1970'lerde, fikir dergilerinde yazan, oldukça verimli ve çok önemli bir kuramcıdır. Perry Anderson (1938-) da, *New Left Review*'da yazan bir başka önemli düşünürdür.

Kültür araştırmaları, 1980'lerden sonra İngiltere'de kurumsal bir nitelik kazanmış, "Birmingham" metinleri hızla yayılmış, A.B.D. bu gelişmenin yeni bir durağını ve temelini oluşturmuş ve metinler Latin Amerika'da da birçok çalışmaya esin kaynağı olmuştur. Bugün, hemen her ülkede kültür araştırmaları öğrenimi ya da bölümü vardır.

Yazarlar, kültür araştırmalarını, özellikle "tarihe ve ekonomiye gerektiği kadar önem vermeme"si noktasında eleştirirler (53). 1990'larda 300'e yakın kitap ve çok sayıda makale yayımlanmış, ama bu metin bolluğuna ters oranla, kalıcı katkılar giderek azalmıştır (108). Bir diğer eleştiri, kültür araştırmalarının, yurttaş simgesini kenara atıp, "tüketici" simgesini hayranlıkla öne çıkarması ve bunun sonucunda oluşan eleştirel yaklaşımın zayıflamasının bedelinin, ağır bir sapma olmasıdır. Reklamcılar, girişimciler ve idareciler, bu tüketici odaklı yaklaşıma büyük ilgi gösterirler. İnceleme konuları, daha fazla izleyici profili, kimlik oluşumunda işyeri kültürü ve uzmanlık gibi konulardır (117).

Kültür araştırmalarına yöneltilen bir başka eleştiri de, çok çeşitli konulara yayılıp, kültür ürünlerinin üretim süreçlerine gösterilen ilgi azalınca, önemsiz "şey"lere, Mattelart ve Neveu'nün deyimiyle "küçük hikâyeler"e yönelme eğilimi konusundadır (118). "Toplumsal tarih projesi de unutulmuştur" Postmodernist yaklaşımın tezahürleri olarak birçok ikili kavram dışlanmış (118-121).

Yazarlara göre, bütün bu inişli çıkışlı süreç sonunda, bugün, hem "Birmingham"ın bakış açısına çok yakın, hem de kültür araştırmalarındaki "sapma"ları değerlendiren önemli bir süreli yayın, siyaset bilimciler, sosyal bilimciler ve coğrafyacıların çıkarmakta olduğu *International Journal of Urban and Regional Research* adlı dergidir (126).

Yazarların belirttiği gibi, yirmi birinci yüzyılda, kültürün anlamı ikincil bir düzeye gelmiş; "kültürel çeşitlilik" ürün ve hizmetlerin çoğulculuğu halini almış, kültür ve iletişim ağları, endüstrileri ile hegemonyayı kurmanın yeni biçimlerine dönüşmüştür. Kültürün yeni konumu, "soft power" olarak adlandırılmaktadır (128).

Mattelart ve Neveu, kitabı, kültürel olan "şey"lerin çözümlenmesinin tüm dünyada bir öncelik olarak durduğunu belirterek bitiriyor, böylece kültür araştırmaları geleneğinin sürdürülmesi gerektiğine dikkat çekiyorlar.

Birinci bölüm, on sekizinci yüzyıl İngilteresindeki kültürel çalışmalara yer verip kültür

araştırmalarının gelişim zeminini açıklaması açısından, son bölüm ise günümüzdeki durumu, sorunları, eksiklikleri değerlendirmesi açısından ayrıca önem kazanıyorlar. Hem kültür araştırmalarına hakkını vererek, hem de gerektiğinde kültür araştırmalarını eleştirerek sürdürülen bakış açısı, kitabın güvenilirliğini artırıyor.

Kültürel İncelemelere Giriş kitabı, genel olarak kültürle, sanatla, bilgiyle ilgilenen; özel olarak da, kültür araştırmalarının, kuruluşundan bugüne kadar geçen zamandaki evrimini öğrenmek isteyen herkese olduğu kadar, sosyal bilimler öğrencilerine ve öğretim üyeleriyle kültür sosyologlarına da hitap edecek içerik ve zenginlikte. Ders kitabı olarak da kullanılabilir.

İÇİNDEKİLER

***bülten* Hakkında**

bülten, Kültür Araştırmaları Derneği tarafından, sanal ortamda ve ücretsiz olarak üç ayda bir yayımlanır.

ISSN 1302-924X,   Mayıs 2008, Sayı 31

Kültür Araştırmaları Derneği,
İnebolu Sokak 9/4, Set st , Kabataş, 34427 İstanbul
Tel/Faks (212) 292 22 29
<http://www.kulturad.org>

KAD adına sahibi
Gönül Pultar
gpultar@kulturad.org

Editör
Hakan Yücel
hayucel@gsu.edu.tr

Kültür Araştırmaları Derneği, disiplinlerarası bilimsel bir yaklaşımla, tarihsel ve karşılaştırmalı kültürel araştırmalar yaparak kuram ve yöntemler geliştirmek, uygulamaya yönelik çalışmalar üstlenmek ve desteklemek amacıyla 1999 yılında oluşan Türkiye Kültür Araştırmaları Grubu'nun devamı olarak 2005'te kurulmuştur.

Derneğin etkinlikleri konusunda bilgi almak ya da temasa geçmek için <http://www.kulturad.org> adresine, *bülten* in daha önceki sayılarına ulaşmak için http://www.kulturad.org/id_43 adresine başvurulabilir.

[İÇİNDEKİLER](#)